

Predmet C-356/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

3. svibnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

16. travnja 2019.

Tužitelj:

Delfly sp. z o.o.

Tuženik:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[omissis]

RJEŠENJE

Varšava, 16. travnja 2019.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy
[omissis]

[omissis] [sastav vijeća]

nakon što je razmotrio

[omissis] 16. travnja 2019. [nebitan navod postupovne naravi]

predmet na temelju tužbe društva Delfly sp. z o.o. u Varšavi

protiv Travel Service sp. z o.o. u Varšavi

glede plaćanja,

vezano za prekid postupka

odlučio je:

1. Sudu Europske unije upućuju se sljedeća prethodna pitanja: (*prvo pitanje*)

Treba li članak 7. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004, L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21.) tumačiti na način da ta odredba ne uređuje samo opseg obveze plaćanja odštete, nego i način izvršavanja te obveze?

(*drugo pitanje*)

U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, može li putnik ili njegov pravni sljednik valjano zahtijevati plaćanje iznosa od 400 eura izraženo u drugoj valuti, posebice u nacionalnoj valuti koja se primjenjuje u mjestu boravišta putnika čiji je let otkazan ili je kasnio?

(*treće pitanje*)

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, na temelju kojih kriterija treba odrediti valutu u kojoj putnik ili njegov pravni sljednik može zahtijevati plaćanje i koji devizni tečaj treba primijeniti?

(*četvrto pitanje*)

Je li članku 7. stavku 1. ili drugoj odredbi Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. protivna primjena takvih odredaba nacionalnog prava o ispunjenju obveza koje dovode do odbijanja tužbe putnika ili njegova pravnog sljednika isključivo iz razloga što je taj zahtjev pogrešno naveden u nacionalnoj valuti koja se primjenjuje u mjestu boravišta putnika, umjesto u eurima, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe?

2. Postupak se prekida [*omissis*].

[**orig. str. 2.**]

OBRAZLOŽENJE

[*omissis*] [Argumentacija koja se odnosi na nacionalni postupovni okvir u svezi sa zahtjevom za prethodnu odluku]

[**orig. str. 3.**]

[ponavljanje sadržaja prve stranice (orig. str. 1.)]

[**orig. str. 4.**]

3. Predmet spora i činjenice

- 3.1. Potreba dobivanja odgovora na gore navedena pitanja najprije se pojavila u građanskom sporu pred Sądem Rejonowy dla m.st. Warszawy (Općinski sud u Varšavi). Tužitelj, društvo s ograničenom odgovornošću Delfly spółk[a] sa sjedištem u Varšavi, zatražio je da se tuženiku, društvu s ograničenom odgovornošću Travel Service Polska sa sjedištem u Varšavi, naloži plaćanje iznosa od 1 698,64 PLN, što odgovara iznosu od 400 eura prema tečaju Narodowy Bank Polski (Poljska narodna banka) koji je vrijedio na dan podnošenja tužbe. Tužitelj je pojasnio je da mu je putnica X ustupila potraživanje za isplatu 400 eura na temelju članka 7. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 [omissis], u vezi s kašnjenjem od mjesta A do mjesta B. Tužitelj zahtijeva da se tužba odbije, pri čemu među ostalim tvrdi da je valuta pogrešno određena, što na temelju nacionalnog prava dovodi do odbijanja tužbe.
- 3.2. Činjenice u ovom predmetu nisu sporne. Osoba X putovala je 23. srpnja 2017. iz mjesta A u trećoj zemlji u mjesto B u Republici Poljskoj letom tužene zrakoplovne kompanije. Imala je valjanu rezervaciju i prijavila se za let u propisano vrijeme. Let je kasnio više od tri sata. Nije utvrđeno da je putnica u trećoj zemlji dobila pogodnost, naknadu štete ni da joj je pružena pomoć, u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 261/2004 [omissis]. Osoba X ustupila je 27. srpnja 2017. tužitelju potraživanje za plaćanje naknade štete zbog kašnjenja leta.

4. Navedeni nacionalni propisi i navedena sudska praksa

- 4.1. Članak 321. stavak 1. ustave z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Zakon od 17. studenoga 1964. – Zakonik o parničnom postupku) (Dz.U. 2018, poz. 1360, kako je izmijenjen) propisuje da sud ne može donijeti odluku o predmetu koji nije obuhvaćen zahtjevom niti odlučivati izvan granica zahtjeva.
- 4.2. Članak 505¹ stavak 1. Zakonika o parničnom postupku propisuje da se odredbe o postupku u sporovima male vrijednosti primjenjuju [...] u predmetima koji spadaju u nadležnost općinskih sudova i koji se odnose na potraživanja koja proizlaze iz ugovora, ako vrijednost spornog predmeta ne prelazi dvadeset tisuća zloti [...].

[orig. str. 5.]

- 4.3. Članak 4., stavak 1., prva rečenica Zakona o parničnom postupku, koji se odnosi na postupak u sporovima male vrijednosti, propisuje da izmjena tužbe nije dopuštena.
- 4.4. Članak 358. ustave z dnia 23. kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Zakon od 23. travnja 1964. - Građanski zakonik) (Dz.U. 2018, poz. 1025, kako je

izmijenjen) propisuje: (stavak 1.) Ako je predmet obveze koju treba ispuniti na državnom području Republike Poljske novčani iznos izražen u stranoj valuti, dužnik može ispuniti obvezu u poljskoj valuti, osim ako je zakonom, sudskom odlukom iz koje proizlazi obveza ili pravnim poslom određeno da se obveza ispunjava isključivo u stranoj valuti. (stavak 2.) Vrijednost strane valute određuje se prema prosječnom tečaju Narodowy Bank Polski (Poljska narodna banka) na dan dospijeca potraživanja, osim ako zakonom, sudskom odlukom ili pravnim poslom nije drukčije određeno. (stavak 3.) Ako dužnik kasni s ispunjavanjem obveze, vjerovnik može zahtijevati ispunjenje obveze u poljskoj valuti prema srednjem tečaju koji Narodowy Bank Polski (Poljska narodna banka) objavljuje na dan obavljanja plaćanja.

- 4.5. Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) u svojoj je presudi od 16. svibnja 2012. [omissis] [detaljnije upućivanje na predmetnu presudu] dao tumačenje navedene odredbe. Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) utvrdio je da pravo izbora valute ima isključivo dužnik, kako u slučaju kada dužnik ispuni obvezu u roku, tako i u slučaju kada je u zakašnjenju, bez obzira na to je li odgovoran za to zakašnjenje. Ako je dužnik u zakašnjenju s ispunjenjem obveze, za koje je odgovoran, a predmet te obveze je novčani iznos izražen u stranoj valuti, vjerovnik ima pravo izbora tečaja prema kojem se određuje vrijednost strane valute, ali samo u slučaju kada dužnik odabere poljsku valutu. Presuda od 16. svibnja 2012. predstavlja početak ustaljene sudske prakse redovnih sudova. U okviru te sudske prakse, redovni sudovi u više su navrata odbijali tužbe u kojima je tužitelj iskazao svoje potraživanje u poljskoj nacionalnoj valuti, a prihvatili zahtjev iskazan u stranoj valuti. Dospjelo potraživanje stoga nije moguće platiti, s obzirom na zabranu odlučivanja o predmetu koji nije bio obuhvaćen zahtjevom.
- 4.6. Republika Poljska je u ekonomskoj i monetarnoj uniji. Zbog odstupanja u smislu članka 139. Ugovora o funkcioniranju Europske unije [orig. str. 6.], zadržala je autonomnu valutnu i monetarnu politiku. Valuta euro stoga se smatra stranom valutom.
- 4.7. Članak 358. Građanskog zakonika izmijenjen je 2016. Cilj izmjene bio je precizirati pojam kašnjenja koje omogućuje vjerovniku da odabere tečaj valute. Ne čini se da se izmjenom zadire u ustaljeno tumačenje sporne odredbe u odnosu na to tko ima pravo da promjene valute.
- 4.8. U sudskoj praksi poljskih sudova postoji neslaganje glede rješavanja sporova u kojima tužitelj traži naknadu štete zbog učinaka zakašnjelog leta, izraženu u poljskoj nacionalnoj valuti (tj. u poljskim zlotima). Presudama od 29. studenoga 2016. [omissis] [detaljnije upućivanje na predmetnu presudu] i 1. ožujka 2017. [omissis] [detaljnije upućivanje na predmetnu presudu], Sąd Okręgowy w Gliwicach (Okružni sud u Gliwicama) odbio je tako formulirane zahtjeve putnika zakašnjelih letova i zauzeo stajalište da vjerovnik nema pravo zahtjev za naknadu štete izražen u stranoj valuti euro pretvarati u poljsku valutu. Nasuprot tome, u presudama od 28. ožujka 2017.

[omissis] [detaljnije upućivanje na predmetnu presudu] i 13. prosinca 2018. [omissis] [detaljnije upućivanje na predmetnu presudu], Sąd Okręgowy w Warszawie (Okrožni sud u Varšavi) zauzeo je suprotno stajalište, pri čemu je, među ostalim, kao razlog naveo da pravilno i svrhovito tumačenje članka 358. Građanskog zakonika i članka 7. stavka 1. Uredbe br. 261/2004 [omissis] ne može uzrokovati negativne posljedice za vjerovnike koji su poljski državljani i koji nesumnjivo mogu tražiti naknadu štete u nacionalnoj valuti.

5. Sumnje u pogledu tumačenja i veza s nacionalnim odredbama

- 5.1. Usprkos tomu što je od stupanja na snagu odredbi Uredbe (EZ) br. 261/2004 [omissis] prošlo puno vremena, nacionalni sudovi te odredbe ne tumače na jedinstven način. U gore navedenoj sudskoj praksi poljskih sudova postoji razlika, koja dovodi do potpuno različitih odluka u sličnim predmetima. Stoga je potrebno razjasniti pitanja koja su obuhvaćena zahtjevom za prethodnu odluku. U postupku koji se vodi pred Sādom Rejonowy dla m.st. Warszawy (Općinski sud u Varšavi), odgovori na pitanja presudni su za utvrđivanje **[orig. str. 7.]** pravilnog tumačenja članka 7. stavka 1. Uredbe, a time i za odluku o sporu.
- 5.2. Prvo pitanje ima za cilj pojašnjenje područja primjene članka 7. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004. Čini se da navedena odredba ne sadržava odredbe o načinu ispunjenja obveze naknade štete, kao što su rok, mjesto ispunjenja, mogućnost plaćanja u stranoj valuti. Stoga se može tvrditi da nacionalni zakon koji se primjenjuje na ugovor o prijevozu mora detaljno urediti prava putnika i odgovarajuće obveze zračnog prijevoznika. S druge strane, cilj zakonodavca Unije, koji je jasno naveden u uvodnoj izjavi 4. Uredbe, bio je ojačati prava putnika i osigurati da zračni prijevoznici djeluju na liberaliziranom tržištu pod usklađenim uvjetima. U svjetlu te uvodne izjave, valja ispitati može li se ta sažeta odredba dopuniti jasnim sadržajem koji se temelji na općim načelima prava koja se primjenjuju u državama članicama Europske unije, neovisno o nacionalnom pravu. Ako je tako, ova odredba ne bi samo odredila opseg dospjele naknade štete, nego i osnovna pravila koja se odnose na plaćanje.
- 5.3. Drugo je pitanje relevantno samo u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje. Ako se i tom odredbom uređuje način ispunjavanja obveza, u tom je smislu potrebno definirati normativni sadržaj odredbe. Za rješavanje predmeta koji se vodi pred ovim sudom potrebno je utvrditi može li putnik ili njegov sljednik valjano zahtijevati plaćanje u drugoj valuti osim eura, posebno u valuti koja se primjenjuje u mjestu njegova boravišta. Takvo bi rješenje pomoglo putnicima koji bi mogli odrediti konačni opseg potencijalne tužbe čak i prije kupnje zrakoplovne karte. S druge strane, to bi bilo u suprotnosti s načelom utvrđenim u poljskom pravnom poretku, prema

kojem vjerovnik nema pravo promjene valute, a samo dužnik ima pravo platiti u nacionalnoj valuti.

- 5.4. Treće je pitanje relevantno samo u slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje. Potreba definiranja kriterija za određivanje valute ili tečaja bila bi jasna posljedica utvrđenja da putnik ili njegov pravni sljednik ima pravo tražiti plaćanje u valuti koja nije euro.

[orig. str. 8.]

- 5.5. Četvrto pitanje ima za cilj otklanjanje sljedeće dvojbe. Stroga rješenja koja se primjenjuju u nacionalnom pravu mogu znatno otežati podnošenje legitimnih zahtjeva putnika čiji je let otkazan ili je kasnio. Događa se da se tužba odbija isključivo zbog toga što je tužba pogrešno izražena u nacionalnoj valuti koju koristi putnik, dok članak 7. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 [*omissis*] predviđa valutu eura. Treba dodati da u takvim slučajevima tužitelj ne može izmijeniti tužbu ni nakon utvrđivanja pogreške, jer se tome protive odredbe o postupku u sporovima male vrijednosti. Međutim, Sud ne može dosuditi dugovanu naknadu štete izraženu u valuti euro jer bi to značilo odlučivanje o predmetu koji nije obuhvaćen tužbenim zahtjevom, što je zabranjeno.
- 5.6. Zahtjev preciznog formuliranja zahtjeva opravdan je potrebom jasnog određivanja predmeta spora. Visoki formalizam prirodna je posljedica kodifikacije parničnog postupka. Zabrana izmjene tužbe u postupku u sporovima male vrijednosti pridonosi bržem rješavanju manje važnih predmeta. S druge strane, neka postupovna rješenja imaju posljedice koje se mogu činiti neodgovarajućima s obzirom na težinu povrede. U tim okolnostima, valja ispitati je li tako rigorozno rješenje, kao što je prethodno opisano, protivno članku 7. stavku 1. ili drugim odredbama Uredbe, kojima je cilj poboljšati zaštitu putnika na temelju jedinstvenih pravila.

[potpis]